

Avoimen verkkojulkaisun ensimmäinen vuosi

Lehtemme siirtyi avoimeen verkkojulkaisemiseen (OA) tämän vuoden alusta. Päätöksen taustalla oli monia tekijöitä. Kotimaisen tieteellisen lehden tulee mielestämme olla helposti saatavilla tutkijoille, opettajille, opiskelijoille ja informaatioalalla erilaisissa tehtävissä ja harrastuksissa työskenteleville. Suomalainen informaatiotutkimus on kansainvälisesti arvostettua ja tutkimus julkaistaan lähes yksinomaan kansainvälisissä tieteellisissä lehdissä. Näiden julkaisujen saavutettavuus on viime aikoina lisääntynyt kun tutkijat, tutkimusryhmät ja ainelaitokset ovat perustaneet avoimia julkaisuarkistoja. Ongelmana on lukuisten palveluiden seurannan vaiva ja päivitysten epäsäännöllisyys. Onko tutkimusryhmäsi tai laitoksesi julkaisuarkistossa jo tarjolla RSS-syötteet uusista julkaisuista? Jos tällainen mahdollisuus olisi voisi syötteet julkaista myös Informaatiotutkimus -lehdessä.

Siirtyminen avoimeen verkkojulkaisemiseen on tapahtunut kohtuullisin vaivoin. Käytämme julkaisemiseen Tieteellisten seurain valtuuskunnan ylläpitämää julkaisujärjestelmää, joka toimii avoimen lähdekoodin Open Journals System -ohjelmistolla. Ohjelmiston kääntäminen ja kehittäminen kuuluu TSV:n tehtäviin. Olemme osaltamme kommentoineet toimintoja ja selvitelleet ongelmia.

Kun ensimmäinen OA-vuosi on takana tulee katsoa tulevaisuuteen. Vuoden 2009 työlistalla on verkkojulkaisumme ulkoasun muokkaus. Olemme toimineet tähän saakka julkaisujärjestelmän oletusasetuksin. Nyt on aika persoonallistaa palvelu. Olemme pohtineet myös vuorovaikutteisuuden lisäämistä. Tieto ilmestyvistä artikkeleista ja yhdistyksen tapahtumista on saatava kulkemaan joustavasti OJS:n kautta. Kirjoitusohjeet uudistetaan julkaisuprosessin tehostamiseksi ja ennen kaikkea niin, että kirjoittajien teksteistä voidaan tuottaa metadataa julkaisujärjestelmään. Lehtemme arviointi-, toimitus- ja julkaisuprosessi tulee tehdä näkyväksi myös lehden lukijoille.

Lehden verkkojulkaisemisen lisäksi vuoden 2008 tehtäviin on kuulunut Informaatiotutkimus

-vuosikirjan toimittaminen. Verkkolehdessä olevat artikkelit tullaan julkaisemaan vuosikirjana, joka postitetaan tilaajille vuoden vaihteessa. Samaan aikaan kun julkaisemme vuoden viimeisen numeron verkossa kirjapaino painaa vuosikirjan ja toimittaa sen tilaajille.

Vanhemman aineiston digitointi on edennyt kuluvana vuonna harppauksin. Numerot on digitoitu pdf-tiedostoiksi (300 dpi ja 600 dpi) sekä tekstitiedostoiksi. OA-julkaisemista varten on tehty tekijänoikeussopimukset julkaisulupineen. Artikkeleiden tiedot on tallennettu selvityksen yhteydessä tietokantamuotoon. Lähipäivinä käynnistyy skripti, joka pilkkoo numerokohtaiset pdf-tiedostot artikkeleiksi tietokannan metatietojen perusteella, yhdistää metatiedon ja pdf:n xml-tiedostoksi, joka siirtyy OJS-järjestelmään. Digitoitu aineisto julkaistaan verkkolehdessämme alkuvuodesta. Yhdistys järjestää digitointiprojektista seminaarin yhdessä Suomen tiedekustantajien liiton ja TSV:n kanssa keväällä 2009. Digitointiprojektimme on jo nyt herättänyt kiinnostusta muissa tieteellisissä seuroissa.

Vuoden aikana on tapahtunut paljon. Monet unelmani ja liikkeelle laittamani asiat ovat valmistumaisillaan. Toiminta ei ole ollut raskasta – raskainta on ollut päätöksen tekeminen – kun päätös on tehty asioilla on tapana järjestyä. Yksi asia tuntuu pysyvän samana vuodesta toiseen. Lehden tekijät saavat harvoin palautetta julkaisusta tai kehittämishankkeista. Tekijöillä on myös vähän tietoa muista lukijoista kuin yhdistyksen jäsenistä. Hieman huolestuneena olen seurannut, ettei verkkojulkaisun käyttäjäksi ole rekisteröitynyt jäsenistäkään kovin moni. Toisaalta emme ole halunneet rajoittaa lukuoikeutta vain rekisteröityneille, koska se vaikeuttaisi käyttöä. Toivomme lukijoiden rekisteröitymistä ja palautetta tulevanakin vuonna.

Tampereella 9.12.2008
Kai Halttunen